SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 467/2023-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [redacted], [redacted], [redacted], zastúpenej JUDr. Mgr. Radimom Komkom, advokátom, Hlavná 27, Prešov, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 7Cdo/40/2022 z 30. marca 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.
Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 19. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou Okresnému súdu Svidník (od 1. júna 2023 Okresný súd Bardejov) (ďalej len „okresný súd“) 11. októbra 2017 domáhala zaplatenia sumy 2 999,86 eur s príslušenstvom z titulu neuhradených trov právneho zastúpenia. Okresný súd rozsudkom č. k. 3C/40/2017 z 3. októbra 2019 žalobu sťažovateľky zamietol. O odvolaní sťažovateľky Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 22Co/21/2020 z 28. septembra 2021 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil.
2.1. Zamietnutie žaloby rozsudkom prvostupňového súdu a vecné potvrdenie jeho správnosti odvolacím súdom bolo založené na právnom závere, v zmysle ktorého sťažovateľka zastupovala žalovanú v konaní vedenom pod sp. zn. 20C/102/2008 pred Okresným súdom Prešov v období od 8. marca 2010 do 10. marca 2014, keď bola vykonávaná celá činnosť spočívajúca v právnych

službách zo strany sťažovateľky, ku ktorým sa ako advokátka zaviazala a od nasledujúceho dňa 11. marca 2014 začala sťažovateľke plynúť 3-ročná premlčacia lehota. Táto uplynula 11. marca 2017. Keďže žaloba bola na okresnom súde podaná až 11. októbra 2017, stalo sa tak po uplynutí premlčacej lehoty. Z uvedených dôvodov súd prvého stupňa zohľadnil námietku premlčania vznesenú žalovanou a žalobu podanú sťažovateľkou zamietol.

3. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľky pri zistení, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu o peňažnom plnení nepresahuje podľa § 422 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) desaťnásobok minimálnej mzdy. Tieto skutočnosti najvyšší súd posúdil podľa § 447 písm. c) CSP, v zmysle ktorého dovolanie smerovalo proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.
3.1. Sťažovateľka namietala nesprávne právne posúdenie a prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP; *prvú otázku* relevantnú v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP vymedzila tak, či tvrdené ústne odvolanie plnenej moci žalovanou (marce 2014), ktoré nie je určité a zákonným spôsobom riadne preukázané a ktoré sa nedostalo do dispozičnej sféry dovolateľky, je možné subsumovať pod § 124 ods. 1 a 2 CSP a § 92 ods. 3 CSP a považovať ho za zákonný procesný úkon – odvolanie splnomocnenia stranou. *Druhá otázka* relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP spočívala v tom, či posledný právny úkon vo vyúčtovaní, ktorý bolo možné účtovať podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), je úkon, od ktorého možno ustáliť začiatok behu premlčacej doby, ako to nesprávne ustálil odvolací súd 10. apríla 2014. Pri riešení otázky behu premlčacej lehoty bolo rozhodnuté rozsudkom najvyššieho súdu rozsudkom č. k. 5Cdo/102/2018 z 23. apríla 2020.

II.
Argumentácia sťažovateľky

4. Proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť, v ktorej po opise skutkového stavu a kritike rozhodnutí súdov nižších stupňov (nesprávne vyhodnotenie analógie v skutkovom stave s následkom nesprávneho právneho posúdenia, nezohľadnenie skutočnosti, že do faktickej dispozície sťažovateľky sa nedostalo žiadne vypovedanie plnej moci 10. marca 2014) a po prezentovaní vlastného právneho posúdenia skutkových a právnych otázok nastolených v civilnom procese argumentuje:
a) najvyšší súd (tiež, pozn.) nesprávne vyhodnotil analógiu v skutkovom stave (sťažovateľke nebola doručená ani oznámená ústna výpoveď, ktorá nebola oznámená ani súdu, nedostala sa do dispozičnej sféry samotnej sťažovateľky ani súdu) a toto posúdenie malo za následok odmietnutie dovolania;
b) otázky nastolené sťažovateľkou a tam uvedené skutočnosti, ktoré mali podstatný vplyv pre vznesenie námietky premlčania, neboli právne posúdené;
c) najvyšší súd dovolanie odmietol aj z dôvodu podľa § 422 ods. 1 CSP (neprípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy);
d) vzhľadom na to, že v uznesení najvyššieho súdu neboli vyriešené sťažovateľkou nastolené otázky, a na to, že najvyšší súd nepostupoval podľa ustanovení Civilného sporového poriadku,

považuje sťažovateľka napadnuté uznesenie za arbitrárne, jeho právne závery za svojvoľné, zásadne popierajúce účel a význam príslušných zákonných ustanovení;
e) odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu k uvedeným otázkam poukazuje iba na ustanovenia, ktoré v podstate k uvedeným otázkam neprináležia, keďže riešia iba odvolanie splnomocnenia, ktoré sa dostalo do dispozičnej sféry advokáta a zároveň súdu;
f) napadnuté uznesenie najvyššieho súdu je arbitrárne z dôvodu, že súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe v otázke posúdenia premlčania uplatneného nároku sťažovateľky, neustálil právny názor v otázke ústnej výpovede, ktorá sa nedostala do sféry sťažovateľky, neustálil začiatok premlčania v úkonoch vyúčtovaných sťažovateľkou pred ukončením súdneho sporu vyhlásením rozhodnutia 10. 4. 2015, nerešpektoval princíp rovností zbraní, nevysporiadal sa so skutkovými a právnymi otázkami.

III.
Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania, ktoré sťažovateľka považuje za arbitrárne, nesprávne a za nedostatočne odôvodnené.

6. Podstatu sporu sťažovateľky v dovolacom konaní predstavujú otázky súvisiace s ústnym odvolaním plnej moci žalovanou v marci 2014, ktoré sa nedostalo do dispozičnej sféry sťažovateľky, a od toho odvíjajúce sa ustálenie začiatku premlčacej doby. Kým sťažovateľka v dovolaní argumentovala, že vznik jej nároku na tarifnú odmenu možno datovať k momentu dôjdenia prejavu žalovanej o odvolaní plnomocenstva do jej dispozičnej sféry (doručenie písomného podania nastalo 11. marca 2015), a preto žaloba podaná 11. októbra 2017 bola podaná včas v trojročnej premlčacej lehote (bod 19 dovolania), tak konajúce súdy ustálili, že k začiatku plynutia premlčacej doby došlo 11. marca 2014, a tak, prihliadajúc na vznesenú námietku premlčania zo strany žalovanej, konštatovali, že žaloba bola podaná po uplynutí premlčacej doby, ktorá uplynula už 11. marca 2017. Otázky nastolené v dovolaní však najvyšší súd neposudzoval, a to na základe zistenia, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu o peňažnom plnení nepresahuje desaťnásobok minimálnej mzdy [§ 422 ods. 1 písm. a) CSP]. Preto bolo dovolanie odmietnuté ako neprípustné.

7. Ústavný súd konštatuje, že návrh sťažovateľky na začatie konanie v predloženej podobe nespĺňa náležitosti, ktoré pre uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Návrh sťažovateľky na začatie konania pôsobí zmätočne, nekonzistentne a v konečnom dôsledku je nezrozumiteľný, keď formálne smeruje proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu, ktorým odmietol dovolanie v súlade so zásadou *ratione valoris* z dôvodu neprípustnosti pre tzv. majetkový cenzus (bod 11 napadnutého uznesenia najvyššieho súdu), ale bez predloženia akýchkoľvek protiargumentov adekvátne spochybňujúcich ústavnú udržateľnosť rozhodujúceho dôvodu, ktorý viedol k odmietnutiu dovolania. Odôvodnenie napadnutého uznesenia je stručné (§ 451 ods. 3 prvá veta CSP), k posúdeniu prípustnosti a prípadnej dôvodnosti nastolených otázok v dovolaní sa najvyšší súd ani nedostal, preto drvivá časť sťažnostných námietok zameraná na arbitrárnosť (vo vzťahu k meritórnym záverom)

či nedostatočné odôvodnenie [bod 4 a najmä písm. a), d), e), f) tohto uznesenia] je nekorektná, a teda už na prvý pohľad zjavne nedôvodná.

8. Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že popri uvedení petitu je ďalšou povinnosťou sťažovateľa, aby svoju ústavnú sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie ústavnej sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014, II. ÚS 594/2016). Ústavný súd považuje za žiaduce dať do pozornosti, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je kritériom klasifikačným, nie kvalitatívnym. Kritika právnych záverov všeobecných súdov pri poskytovaní ochrany „zákonným“ subjektívnym právam účastníkov konania musí mať v ústavnej sťažnosti nevyhnutné prepojenie na základné práva a slobody sťažovateľa, a to nielen na úrovni návrhu na rozhodnutie vo veci samej, ale aj v rovine odôvodnenia ústavnej sťažnosti (III. ÚS 463/2018). Odôvodnenie návrhu je pritom podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde zákonom danou podmienkou konania pred ústavným súdom.

9. Ústavná sťažnosť nie je argumentačne koncipovaná tak, aby sa z nej dalo vyvodiť, ako mal napadnutý rozsudok najvyššieho súdu poškodiť sťažovateľku na ňou označených právach podľa ústavy a dohovoru. Odôvodnenie sťažnosti je nedostatočné, nepresné a bez vecného významu. Neposkytuje základný východiskový rámec pre rozhodovanie ústavného súdu, pretože sťažovateľka vôbec nenamieta ani žiadnym spôsobom nespochybňuje aplikáciu § 447 písm. c) CSP v spojení s § 422 ods. 1 písm. a) CSP v jej právnej veci, ktorá viedla k odmietnutiu dovolania. Ústavný súd dodáva, že ak sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti napáda rozhodnutie najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu, ktorý má v rámci všeobecného súdnictva pozíciu najvyššej súdnej autority, a domáha sa kasácie tohto rozhodnutia, tak odôvodnenie ústavnej sťažnosti z hľadiska jej potenciálneho úspechu by malo obsahovať konkrétnu a určitú právnu argumentáciu smerujúcu k preukázaniu takého posúdenia prípustnosti dovolania (najvyšším súdom), ktoré zasahuje do základných práv a slobôd sťažovateľa. Sťažovateľka v konaní pred ústavným súdom nevyužila priestor, aby takúto argumentáciu predniesla.

10. Ústavný súd zdôrazňuje, že sťažovateľka – advokátka je v konaní pred ústavným súdom zastúpená advokátom, ktorý je v súlade s § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom. Aj v súvislosti s tým naďalej zostáva v platnosti zásada *„vigilantibus iura scripta sunt“*, t. j. bdelým patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokáta).

11. Pretože predmetná ústavná sťažnosť ako celok neobsahuje náležitosť, ktorú na uplatnenie právomoci ústavného súdu ustanovuje ústava a zákon o ústavnom súde, a to relevantné odôvodnenie ako východiskový rámec ústavnej sťažnosti, ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok

odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. septembra 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu